

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av anpassade grundskolans
undervisning om kunskapsområdet sexualitet,
samtycke och relationer vid Anpassad grundskola
Edvinshem i Ystads kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av anpassade grundskolans undervisning om kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer vid Anpassad grundskola Edvinshem. Granskningen genomfördes under vårterminen 2025.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen två utvecklingsområden som angetts i beslut den 6 mars 2025.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Anpassad grundskola Edvinshem senast den 1 oktober 2025 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Ystads kommun har inkommit med en sådan redovisning den 30 september 2025.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

Utvecklingsområde 1: arbeta med inslag i undervisningen som ger eleverna möjlighet att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till hedersproblematik samt inslag som utvecklar ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier

Ystads kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Utvecklingsområde 2: utforma utbildningen inom kunskapsområdet så att den är återkommande och samordna undervisningen så att eleverna får möjlighet att uppfatta kunskapsområdet som en helhet

Ystads kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Skolinspektionen förutsätter att Ystads kommun tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- arbeta med inslag i undervisningen som ger eleverna möjlighet att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till hedersproblematik samt inslag som utvecklar ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan har påbörjat ett omfattande arbete som avser att ge eleverna ökade möjligheter att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till hedersproblematik samt utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier. Undervisningen i kunskapsområdet har integrerats i flertalet olika ämnen och för att säkerställa att undervisningen ska ske återkommande har den planerats in i de olika ämnenas årshjul. I redovisningen framkommer exempelvis att undervisningen i ämnena bild och biologi integreras så att eleverna i samband med undervisningen om kroppen, puberteten och identiteter får diskutera vilka normer och bilder som framställs i sociala medier. Ett annat exempel är från undervisningen i samhällskunskap där eleverna i samband med undervisningen om rättssystemet får analysera hedersrelaterat våld och förtryck samt jämföra med andra typer av maktutövning. Eleverna får till exempel debattera samt ha rollspel för att belysa olika perspektiv. Ytterligare ett exempel kommer från undervisningen i engelska där eleverna får möjlighet att jämföra olika kulturella framställningar av sexualitet och relationer i film, musik och sociala medier när de arbetar med vardagsliv och relationer i engelskspråkiga kulturer. Detta ger eleverna möjligheter att diskutera hur olika framställningar påverkar individers identitet och självbild. Av redovisningen framgår att det på skolan framöver planeras för ett ämnesövergripande projekt där även ämnena idrott och hem- och konsumentkunskap ingår. Utöver detta planeras det också för att ytterligare stärka elevernas inflytande genom att låta eleverna än mer aktivt delta i planering och utvärdering av undervisningen inom kunskapsområdet.

Huvudmannen beskriver att utvecklingsarbetet förväntas leda till att eleverna utvecklar en medvetenhet om hur maktstrukturer påverkar individers friheter och rättigheter. Elevernas källkritiska förmåga samt normkritiska kompetens förväntas också att stärkas genom att eleverna får träna på att kritiskt granska hur könsroller, relationer och sexualitet framställs i olika medier och historiska sammanhang. Vidare skriver huvudmannen i sin redovisning att det ämnesövergripande arbetet ger eleverna bredare möjligheter att genom analys, diskussioner, fallstudier

och skapande aktiviteter få redskap att både identifiera och ifrågasätta begränsade normer och stereotyper samt ge eleverna en ökad handlingsberedskap i frågor som rör relationer, identitet och förtryck.

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- utforma utbildningen inom kunskapsområdet så att den är återkommande och samordna undervisningen så att eleverna får möjlighet att uppfatta kunskapsområdet som en helhet

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn förbättrat förutsättningarna för att samordna undervisningen inom kunskapsområdet genom att skapa forum för gemensamma planeringsmöten för alla undervisande lärare. På planeringsmötena har lärarna exempelvis diskuterat maktstrukturer kopplade till hedersproblematik och hur de ska utveckla elevernas kritiska förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier. Som ett resultat av planeringsmötena har konkreta planeringar och årshjul för undervisningen tagits fram. Vidare framgår att det ämnesövergripande arbetet planeras att utökas ytterligare genom att eleverna inom ämnena idrott och hälsa samt hem- och konsumentkunskap ska arbeta med kroppsideal, hälsa och konsumtion kopplat till relationer och sexualitet. Av redovisningen framgår också att elevhälsopersonalens insatser är framskrivna i skolans elevhälsoplan och att insatserna har samordnats och integrerats med ordinarie undervisning. Detta underlättar i sin tur för såväl det förebyggande som det främjande arbetet. Vidare skriver huvudmannen att de ser över möjligheterna till samarbete med externa aktörer som exempelvis ungdomsmottagningen, för att ytterligare fördjupa elevernas förståelse och engagemang.

Arbetet har enligt huvudmannens redovisning hittills lett till att lärarna fått en överblick över vem som gör vad och när vad gäller kunskapsområdet samt att eleverna nu får möta kunskapsområdet i flera ämnen och i olika sammanhang. Lärarnas samordning förväntas öka likvärdigheten i undervisning och möjliggöra för eleverna att uppfatta kunskapsområdet som en helhet eftersom eleverna får fler och återkommande möjligheter att reflektera och fördjupa sina kunskaper i dessa frågor. Detta förväntas i sin tur utveckla elevernas förståelse för frågor som bland annat maktstrukturer, hedersproblematik, sexualitet, relationer och normer samt att eleverna i förlängningen blir mer medvetna och kan ta mer välgrundade beslut i sina egna liv.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Roger Persson, utredare.

I handläggningen av ärendet har även utredare Marta Rivelis medverkat.

Bilaga 1: Författningsstöd

Frågeställning 1

I vilken utsträckning bidrar undervisningen utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till kunskaper inom området sexualitet, samtycke och relationer samt om hedersrelaterat våld och förtryck?

Undervisningens innehåll

Återkommande, aktuell och fördjupad undervisning

Lgra22, avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

Samordnad undervisning

2 kap. 9 § skollagen (2010:800) Ledningen av utbildningen, Rektor.
Lgra22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Kunskaper i undervisningen

Lgra22, avsnitt 2.2 Kunskaper, Mål.

Undervisningens form

Didaktiska val i undervisningen

Lgra22, avsnitt 2.2 Kunskaper.
4kap. 9§ skollagen (2010:800) Inflytande och samråd, Allmänt om barnens och elevernas inflytande.
Lgra22, avsnitt 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Öppet förhållningssätt och tillitsfullt klassrumsklimat

Lgra22, avsnitt 2.1 Normer och värden, Mål.
Lgra22, avsnitt 2.1 Normer och värden, Riktlinjer.

Elevdelaktighet och att fånga elevernas frågor

Lgra22, avsnitt 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Mål.
Lgra22, avsnitt 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer.

Frågeställning 2

I vilken utsträckning tar rektorn ansvar för skolans utbildning inom kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt om hedersrelaterat våld och förtryck?

Rektorns ansvar

Rektorns styrning

Lgra22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Förutsättningar för samordning

2 kap. 9 § skollagen (2010:800) Ledningen av utbildningen, Rektor.

Lgra22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Ansvar för kompetensutveckling

Lgra22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.